

YLÖS HELVETISTÄ

KIRJ. KONRAD LEHTIMÄKI
(Jatk. edell. num.)

Ensin parin sekunnin lähetömyys, mutta sitten tuo musta joukko ärjähti kuin suuri petoeläin. Marcuskin miltei kauhistui kuullessaan tuon kammottavan karjaisun — siinä ilmeni niin pelottava voima ja raivo.

Samassa eräs kookas työmies hyppähti patsaan jalustalle kasvot väristyneinä. Hän repäisi rajulla tempaisulla puseronsa halki, iski paljasta rintansaansä lutsella nyrkillään ja huusi kuni mieltön:

— Kurjat murhaajat! Pelkurit! Ampukaa nyt, kun mieleenne tekee! Kyllä meitä riittää! Ettekö osaa ampua? Vaikka minä näytän teille paikkan! Minä olen vain työmies; mutta minä lutsin sotilaitten julistuksen ja minäkin kysyn: kuinka kauan me annamme teurastaa itseämme kuin karjaa? Minunkin veljeni kuoli siellä äsken! Ja minunkin veljeni veri huu-taa...

Silloin hänkin putosi, ja miesjoukon karjenta tukahutti kuularuiskujenkin särinän kuulumattomien.

Torin toisella laidalla on saapunut kaksi palkkav. panssariautoa ja paikalla syntyi vimmatu taistelu. Marcus ja Julius olivat keskellä suunaton-ta miesjoukkoa ja se kuletti heitä mukanaan sinne tänne kuni myrskyvä meri lastuja... Taistelusta he eivät nähneet mitään, vain kuulivat: kuularuiskujen räntää, hurjia huutoja. Kuka on voitolla, siitä ei saanut tietoa... Toisinaan aalto heitti heidät lähemmäksi toisinaan kauemmaksi... Lopulta he pääsivät samman puiston torin reunassa. Täällä Marcus nousi hetkeksi erälle penkille ja näki nyt kapinallisten vallanneen kaksi panssariautoa — niinkuin silloin maailmansodan jälkeinkin! Ja nyt ne etenivät pakottaen hallituksen joukot peräytyämään.

Mutta torin toisella puolella, missä kuularuiskut oli kohdistettu tiheään työläisjoukkoon, kohtasi hänen katseensa surullisen näyn: mustana rökkiönä viruivat siellä kuolleet ja haavoittuneet sekaisin... eikä ollut sarsautoja, ei mitään apua... Siellä he saivat kuolla verenvuotoon ja avun puutteeseen.

Silloin näki Marcus ilmassa vanhamallisen lentokoneen joka pudotteli punaisia paperilappuja. Ja miltei heti kuului sieltä huutoja:

— Pois kadulta!

— Pois, pois, pois!

Julius otti kadulta yhden lehtisen, siihen oli painettu yksi ainoa lause: "Kaikki aseettomat heti pois kadulta!"

Ja allekirjoituksena heidän komiteansa nimi!

Tuon käskyn vaikutus oli ihmeteltävä. Kadulta kadulle — suusta suuhun toistettiin sitä miltei voitonriemuisesti. Ja äsken täpötäydät kadut tyhjenivät salaperäisellä tavalla... Portit työnnettiin väkiryntäköillä auki ja pihat täyttyivät kuin nuijalla lyöden... He lähtivät lentokenttää kohden.

Edestäpäin alkoi kuulua ankaraa jyrinää; heitä vastaan kiltti kaksi kevyttä tykistöatteria. Nuo 500—600 hevovoimaiset mootorit jyskivät korviasärkevästi ja katu tärisi ankarasti, niiden syöksyessä hurjasti ohitse. Ja etumaisessa tykkiautossa istui Augustus kalpeana ja päättävän

näköisenä... Jälestä kiitti muutamia koneetykeillä ja kuularuiskulla varustettuja panssariautoja.

— Minne ne menivät? — kysyi Julius jännittyneenä.

— Arsenaaliin ja sotatarvevarastoihin. Tänään päivällä siitä sovittiin. Marcus näki erään ilmailuosastolle kuuluvan auton, viittasi sen luokseen ja he nousivat siihen.

Pienen matkan päässä he kohtasivat parinsadan suuruisen asetetun sotilasjoukon. Sen johtaja, nuori komiteaan kuuluva luutnantti oli kalmankalpea ja hänen päänsä oli sidottu; monet sotilaatkin olivat haavottuneita, kalpeita, kiihtyneitä.

— Mitä, miten teille kävi? — kysyi Julius hätäisesti.

— Tappio, — vastasi nuori upseeri synkästi. — Suuri enemmistö oli hallituksen puolella. Sinne jäi paljon tovereita — ja meidän täytyi lopulta paeta...

Samalla hetkellä alkoi arsenaalilta kuulua ankaraa tykkien jyrinää. Luutnantti hätkähti ja kysyi käbeästi:

— Mitä se on...?

Mutta kun Marcus kertoi Augustuksen tykistöä, kirkastuivat luutnantin kasvot, kääntynyt sotilain, huudahti hän innostuksesta ja mielenliikutuksesta vapisevalla äänellä:

— Veljet, me olemme voitolla! Lähtekäämme! Meidän apuamme ehkä tarvitaan! Järjestykseen! Mars!

Ja he lähtivät

MÄRHENÄYTELMÄ

Marcus muisti sen kasarmin jossa Brutus oli toimessa. Ja muistaessaan Brutuksen olleen epävarman sen kasarmin miehistön suhteen, päätti hän ajaa sieltä kautta, toimittaakseen sinne apua jos sitä tarvittaisiin. Lähe-tessään erästä puistoa huomasiivat he jo etäällä taistelun merkkejä. Puista oli kaarnat karissut, alastomat oksat riippuivat kuin katkenneet jäsenet... Nurmikolla virui muutamia kuolleita, ja pensaiden takana istui ja loikoili joukko haavoittuneita, monet kuuluivat hiljaa vaikeroivan.

Äkkiä Julius hätkähti ja hypähti autosta...

Erään puun alla lepäsi pieni, ränsäinen poika kuolleena. Hänen rikkinätsessä puserossaan oli rinnan kohdalla punainen läiskä — siitä oli luoti lävistänyt hennon ruumiin. Lajhat, paljaat jalat olivat vielä suonenvedon tapaisesti koukussa, pienet likaiset kädet nyrkissä...

— Ahaa! — sanoi Marcus pitkään...

Hän oli edennyt hiukan ja katsoi ylös siihen puuhun, jonka alla murhattu pienokainen oli.

Julius tunsi kylmen väreiden käy-vän ruumiinsa lävitse...

Siellä oli toinen pienempi — ehkä viiden kuuden vuotias poika. Pienokainen oli jäänyt pakulle oksalle vatsalleen ja takertui kouristuksenta-paisella voimalla toiseen oksaan — alvankuin eräät yölnnut, jotka kuollessaan puristautuvat oksaan vastaan. Hänen pienet, laihat kasvonsa olivat alaspäin, avoimissa, lasittuneissa silmissä kuvastunut hurja kauhu — ja suu oli jäänyt auki kuin viiltävän hä-tähuudon jälkeen...

He olivat nähneet äsken kokonaisen rökkiön ruumista, mutta sekään ei vaikuttanut niin järjestyttävästi kuin nämä pienet murhatut veljekset.

Julius tuijottaa pienokaisia alvan-kun jähmettyneenä. Hän oli ihan näkevinään, miten lapsukaiset kiväärin-paukkeen lähestyessä kilpeävät puuhun, vanhempi auttaa ensin pientä veljeänsä... Pikkuveli alkua pelä-

tä tuon, räikein räntään lähetessä, mutta vanhempi lohduttelee, että tääl-tä ylhäältä oikein hauska onkin kat-sella. Ne lähenevät... Pikkuveli al-kaa itkää... ne huomaavat... nuori upseeri kohottaa pistoolinsa, ampuu... Ei käy... toinen nauraa... sitten ampuvat molemmat. Pikkuveli va-vahtaa, putoaa monta oksanväliä... Vanhempi laskeutuu nopeasti, mutta pikkuveli ei voi enää sanoa mitään, korisee vain... Ja äkkiä hänen o-mat katänsä herpahtavat, hän pon-nistaa kaikki voimansa... ei, sormet väsyvät, heltyvät... hän putoaa, otsa paukahtaa kivikovaan käytävään...

Niin heldät oli ammuttu kuin pienet pyynpölkaset, jotka salametsästä-jä surmaa niiden ensimmäisellä lento-matkalla...

Hänen lähetessänsä kyseessäolevaa kasarmia, kuului jo kaukaa tavatonta melua, huutoja.

Marcus seisautti auton korkean lankkuaidan kohdalle ja he alkoivat jännittyneinä kuunnella.

Meteli tuntui yhä kiihtyvän, ovien pauketta, kolinaa, askeleita — niinkuin sotilaat olisivat kaikki juosseet pihalle. Ja sitten kuului pihalta voi-makas huuto:

— Sotilaat! Veljet! Kuulkaa tätä!

Meteli hiljeni ja sama ääni luki harvaan, läpitukenvalia äänellä julistuk-sen sotilaille. Pääsisältö oli sama kuin yleisölle levitettyssä — mutta sen lisäksi ohjeita, miten on meneteltävä upseereihin nähden, samoin ilmoitettiin miten paljon ennestään on kumouksellisia upseereita... Julistus päättyi seuraavasti:

— Veljet! Tämän täytyy olla heidän viimeinen rikoksensa! Ottakaa kaikkiä haituunnē ampumatarpeet, ja asevarastot! Kikää antako enää kenenkään teurastaa aseettomia kansa-joukkoja. Nouskaa veljet! Nyt on aika tullut!

Armeijan antimilitaristinen liitto. Syntyi tavaton meteli, josta erotti seuraavia huutoja:

— Heti arestit!

— Upseerit putkaan!

— Aseet pois niiltä!

— Aseet pois, heti!

Marcus nousi seisomaan auton istuimelle ja varpailleen nousten ylettyi näkemään, miten sotilaat Brutusen johdolla nopeasti piirittivät upseerien rakennuksen. Ja sitten kuului Brutuksen kiihkeä, liikutuksesta värisevä ääni:

— Hyvät herrat! Se rikos mikä tänään on tapahtunut, on liian suuri. Sentähden me toivomme, että te kaikki, hyvät herrat, yhdytte meihin, astutte veljinä riveihimme! Mutta niil-lekin, jotka eivät katso voivansa mel-hin yhtyä, vakuutamme kunniansal-lamme täydellisen loukkaamattomuuden ja turvan — ehdolla että kaikki luovuttavat aseensa pysyvät kasarmissa omissa huoneistoissaan! Eikö niin toverit?

— Oikein! Oikein! Me lupamme kaikki sen! — huusivat sotilaat innostuneina.

— Kalkki! Kalkki!

— Pyydän siis, että herrat upseerit ilmoittavat mielepitteensä! — lausui Brutus, kuuluvalla äänellä.

Silloin Marcus näki, miten upseeririkubin rakennuksessa aukeni vielä pari ikkunaa — muutamat kuularuiskut alkoivat hirveästi säristä.

Etumaiset, niiden joukossa Brutus vaipuivat joukoittain maahan — alvankuin tiheään ihmisrykelmään o-lisi iskenyt ukkonen.

Syntyi kamala sekasorto; toiset alkoivat juosta sivullepäin, toiset alko-

vat ampuu ikkunoilta kohden; kaksi kuularuiskua vaikenä äkkiä... Rait-von- ja tuskanhuutojen kaikussa pe-räytyivät kaikki sivulle, jonne ei sopi-nut kuularuiskulla ampuu. Mutta satakunta miestä jäi kentälle... Mo-net nousivat, alkaen horjuen astella tovereittensa jälkeen; monet kaatui-vat uudelleen ja jatkoivat matkaa ryö-mien, jotkut lähtivät heti nelmryömin — mutta muutamat kohottivat vain päätään ja vaipuivat uudelleen kuin vastustamattoman väsymyksen val-lassa...

Marcus alkoi vavista: sillä yltäk-kii kohdistettiin kuularuiskujen tuli näihin avuttomien haavoitettuihin ja kuoleviin — ja hetken kuluttua olivat kaikki muuttuneet liikkumattomiksi...

Nyt näyttivät sotilaat raivostuvan, hurjistuvan. Villisti huutea juoksi-vat he kuularuiskujen tulesta huoli-matta ovia kohden; paljon kaatui, mutta enemmistö ehti oville; ne is-kettiin säpäleiksi, he syöksyivät vim-mastuneina sisään, kuului kirkkaisuja, pauketta, räiskettä; kuularuiskut val-kenivat yksi toisensa jälkeen — ja avoimesta ikkunasta heitettiin alas jonkin allupseerin hengetön ruumis... Hyökkääjät eivät nähtävästi pääs-seet kaikkiin sisähuoneisiin, koska sieltä kuului mauserpistoolien terävää pauketta; upseerit ampuivat ovien lä-pitse kapinallisia...

Äkkiä juoksivat sotilaat ulos ja hei-dän joukostaan kuului moniääninen, läpitukenka huuto:

— Tulta, tulta, tulta!

Kuumeisella kiiireellä tuotiin öljy-kannuja, vietin sisään, valettiinpa ul-koseiniäkin — ja pian leimahti koko rakennus ilmituleen...

Sotilaat peräytyivät hiukan taakse-päin, asettuen odottamaan, kiväärin ampumavalmiina.

Alaston kolmesta rakennuksesta kuulua ääniä, ja savun lävitse ryntäsi upseerijoukko ulos, jokaisella kä-dessään paljastettu sapeli toisessa kä-dessä mauserpistooli.

Kuului yksi ainoa kumea karjahdus — niinkuin suunnattoman suuri kah-lekoira olisi karjahahtanut... ja upseerit lysähtivät maahan niinkuin jokai-sen säaret olisivat äkkiä katken-neet...

Juliuskin oli noussut katsomaan; hän oli muuttunut kauhean kalpeak-si ja sopersi vapisevin huulin:

(Jatk.)

HERÄÄ KANSA.

Kirj. Emil Salo.

On kovin maailmassa levotonta, rauhattomuus yhä kaavaa vaan, ihmisyys ja tunne veljeyden kadonnut on melkein kokonaan. Voimat mustat valloillansa riehua salaa ja julki tehden tuhojaan.

Kauhua ne levittävät kaikkialle — seuraa kuolo heldän mukanaan. Ei raakuus entis ajan tyrannien julmuuksille nykyajan vedä vertojaan vaikka historia ihmiskunnan verellä on kirjoitettu ainiaan. —

Kuinka kauan kestää tämä leikki, kuinka kauan sitä sallitaan, että nero parhain ihmiskunnan, palvelemaan pahaa vaaditaan? Yhä keksiäkseen jotain uutta, joilla oikeutta maahan poljetaan.

Herää kansa, herää unestasi! koko voimallasi ryhdy vaatimaan, ett'ei parahia joukosta laumoin johdateta kuolemaan, eikä pimeyden töitä nimessäsi suorittaa voi enää milloinkaan.